

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.ג.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשר ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.ג.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.ג.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.ג.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.ג.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.ג.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת בראשית - כ"ז תשרי תש"פ

דף ג' ע"א

מקוה שנמדד ונמצא חסר, כל הטהרות שנעשו על גביו למפרע - לתנא קמא בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד, טמאות. ולרבי שמעון ברשות הרבים טהורות, ברשות היחיד תולין.

י"א ששניהם למדוה מסוטה: חכמים דרשו מה סוטה ספק היא ועשאוה כודאי, שאסורה לבעלה עד שתשתה, גם כאן ספק הוא ועשאוה כודאי. ואע"פ שכל ספק טומאה ברה"ר טהור, כיון שיש כאן 'תרתי לריעותא', ה"ז כוודאי טומאה. ורבי שמעון דרש, מה סוטה ברשות הרבים טהור, אף כאן ברשות הרבים טהור. וברשות היחיד אינו אלא ספק טומאה, אע"פ שלענין סוטה עשאוה כוודאי, ששם יש רגלים לדבר וכאן אין.

י"א שתחילת טומאה הוקש לסוטה ולא סוף טומאה (כלומר ספק נגיעה בטומאה, ולא ספק טבילה), לפיכך מטמאין חכמים בין ברשות הרבים ובין ברשות היחיד, ורבי שמעון למד סוף טומאה מתחלת טומאה, מה תחלת טומאה, כלומר בספק נגיעה בטומאה טהור ברשות הרבים, אף סוף טומאה, שהיה ספק טבילה, טהור ברשות הרבים. ולחכמים אין מטהרין אלא בספק טומאה שהאדם בחזקת טהרה, ולא בספק טבילה שהאדם בחזקת טומאה.

השרץ שנמצא במבוי - מטמא למפרע כל טהרות שנעשו במבוי, עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ, ושוב אינו מטמא מאותו היום ולמפרע, או עד שעת הכיבוד, אבל טהרות שקודם הכיבוד טהורים, שחזקת ישראל בודקין מבואותיהן בשעת כיבודיהן ואם היה אז היא נמצא, אבל טהרות שלאחר כיבוד טמאות מספק, שמא לאחר כיבוד מיד נפל. ואפילו שמאי מודה בזה (שאינו מטהר למפרע אלא באשה מטעמים שיבוארו מיד).

טעמו של שמאי שכל הנשים אין מטמאין אלא משעתן ולא למפרע: א. י"א שמעמידין אשה על חזקת טהרה, ובמבוי מטמאין למפרע שיש 'תרתי לריעותא', שרצים של המבוי עצמו ושרצים הבאים מעלמא. ב. י"א שאשה מרגשת בעצמה כשיוצא ממנה דם, וכיון שלא הרגישה מאתמול, אנו תולים שיצא ממנה עתה בבדיקת עד. ואפילו היתה ישנה, היתה מתעוררת אגב צערה, כמו שהיא מתעוררת בהרגשת מי רגלים. ולהלל אנו תולים שהרגישה, וסברה הרגשת מי רגלים היא. ג. י"א שאם היה שם דם היה בא מיד, ולא היה משתהה בכותלי בית הרחם. והלל סובר שכותלי בית הרחם העמידהו. ולבית שמאי לא עשו סייג, משום ביטול פריה ורביה. ואפילו לטהרות לא עשו סייג, שאם כן לבו נוקפו ופורש. ד. י"א שטעמו של שמאי משום ביטול פריה ורביה.

לסוברים שטעמו של שמאי לפי שהאשה מרגשת ביציאת הדם, מודה שמאי בשוטה שהיא מטמאה למפרע, שאינה מבינה להרגיש. לסוברים שטעמו של שמאי שכותלי בית הרחם אין מעמידים את הדם, לאביי מודה שמאי במשמשת במוך, שמא מוך העמיד את הדם. ולרבא גם המוך אינו מעמיד את הדם, שהוא מתכוין ע"י הזיעה, ורק המשמשת במוך דחוק מטמאה למפרע.

אבל למפרשים שטעמו שאשה מרגשת, גם המשמשת במוך או במוך דחוק דיה שעתה.

מודה שמאי בכתמים, שאם ראתה כתם מטמאה למפרע, עד שתאמר בדקתי חלוק זה ולא היה בו כתם או עד שעת כבוש, משום שבצפור לא נתעסקה, בשוק של טבחים לא עברה, ובהכרח שהדם בא מגופה.

דף ג' ע"ב

דין קופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו, ונמצא שרץ בזוית אחרת: א. י"א שאם יש לקופה שוליים, טהרות הראשונות טמאות, שהשולים עכבו את השרץ מלצאת, והוא הוציא טהרות דרך פיה מלמעלה, והשרץ שבזוית אחרת לא ראה. ואם אין לה שוליים - כגון חבית של עץ שניטלו שוליהם, ויכול להשתמש באורך חללן כשהן מוטלות בקרקע, וכשהוא מערה אותן הוא מגביה ראש האחד ומערה והכל יוצא ממנה - לחזקיה טהרות הראשונות טהורות, שאילו היה שם בשעת טהרות היה יוצא עמהם. ולרבי יוחנן טהרות הראשונות טמאות, שאע"פ שאין לה שוליים יש לה אוגנים, והם עכבו את השרץ מלצאת.

ב. י"א שבקופה שלא בדקה בשעה שנתן טהרות לתוכה לדברי הכל טהרות הראשונות טמאות, שאין להעמידה על חזקת טהרה. ובקופה בדוקה, לחזקיה טהרות ראשונות טהורות, שהרי בדקה. ולרבי יוחנן טמאות, שמא נפל השרץ עם סילוק ידו.

ג. י"א שבקופה שאינה מכוסה לדברי הכל טמאות אע"פ שהקופה בדוקה, שמא נפל עם סילוק ידו. ובקופה שתשמישה ע"י כיסוי, שכשהוא רוצה להכניס לתוכה ולהוציא מתוכה מגלה ומכסה אותה, לחזקיה טהורות, שכל זמן שהטהרות בתוכה נזהר בה וכסה, ורק לאחר שניטלו ממנה הסיח דעתו משמירתה ולא נזהר לכסותה ונפל. ולר' יוחנן טמאות, שמא נפל כשגילה להשתמש בה בעוד שהטהרות בתוכה.

ד. י"א שאם נמצא השרץ בזוית אחרת של אותה קופה, לדברי הכל טהרות הראשונות טמאות. ואם נשתמשו בטהרות בקופה בזוית בית זו, וטלטלוה בזוית אחרת של הבית, ונמצא שרץ בזוית אחרת - לחזקיה טהרות ראשונות טהורות, שאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. ולרבי יוחנן טמאות, שמחזיקין טומאה ממקום למקום. (ואינו מטמא אלא מספק, לכן תולין ולא שורפין. מסקנת הגמרא ד.)

המדלה עשרה דליים מים בזה אחר זה ונמצא שרץ באחד מהן - הוא טמא וכולן טהורין. הואיל ולא מצאו קודם שעירה את הדלי בפעם הזאת. ודוקא אם אין לה אוגנים, אבל יש לה אוגנים כולן טמאין. ואפילו לחזקיה שמטהר בפירות אע"פ שיש לה אוגנים (ללשון ראשון לעיל), היינו משום שהמים מחליקים וא"צ להפוך הדלי על פניו כשהוא מערה, ואפשר שאוגנים עכבו את השרץ, אבל פירות אין מחליקים וצריך להפכה לגמרי, ואם היה שם שרץ היה יוצא. ועוד שבמים אינו מקפיד אם נשאר מהן בתוך הדלי, ואינו שופכו על פניו ואפשר שהאוגנים עכבו את השרץ, אבל בפירות מקפיד

יום ראשון פרשת נח - כ"ח תשרי תש"פ

דף ד' ע"א

נגע באחד בלילה, ואינו יודע אם חי אם מת, ולמחר השכים ומצאו מת - ר"מ מטהר, וחכמים מטמאין (טומאה וודאית), שכל הטמאות כשעת מציאתן. ודוקא שמצאו שחרית מת באותו מקום שנגע בו בלילה, אבל אם מצאו במקום אחר טהור. ולרבי יוחנן שמחזיקין טומאה במקום למקום לתלות, הוא ספק טמא ולא טמא וודאי.

מחט שידוע לנו שנטמאה, ונמצאת מלאה חלודה או שבורה ע"ג טהרות - טהורה מלטמא טהרות שנמצאת עליהן, שאין אומרים שלמה נפלה עליהם וטמאתם ואח"כ נשברה, אלא תולין ששבורה או חלודה כאשר היתה עתה נפלה עליהם, שכל הטמאות כשעת מציאתן מחזיקין אותם אפילו לקולא ולטהר לגמרי. וכן אם מצא שרץ שרוף על גבי הזיתים, או מטלית של זב בלזיה, הזיתים טהורים, שאנו תולים שנפלה עליהם לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה.

ככר על גבי הדף, ובגד טמא מונח תחת הדף בקרקע (כגון עליונו של זב שטומאתו קלה משל מדרס), ובא ומצא את הככר ע"ג הקרקע מן הבגד והלאה, אף על פי שאם נפלה א"א אלא א"כ נגעה, כגון שהיה מקום מדרון - טהורה, שאני אומר אדם טהור נכנס לשם ונטלה, עד שיאמר ברי לי שלא נכנס אדם שם. ואע"פ שהוא ספק טומאה ברשות היחיד, כיון שהוא דבר שאין בו דעת לישאל, ספיקו טהור בין ברה"ר בין ברשות היחיד. וי"א שכל זה בטומאה דרבנן שספיקו טהור גם ברשות היחיד.

דף ד' ע"ב

לדברי חכמים אם בדקה האשה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה, וישבה שני ושלישי ולא בדקה, ולרביעי בדקה ומצאה טמאה - אין אומרים טמא מפקידה לפקידה, אלא מעת לעת. ואם בדקה עצמה בשעה ראשונה ומצאת טהורה, וישבה לה שניה ושלישית ולא בדקה, ולרביעית בדקה ומצאה טמאה, אין אומרים טמא מעת לעת אלא מפקידה לפקידה.

וטעם דבריהם: לפי שחכמים תקנו לבנות ישראל שיהו בודקות עצמן שחרית וערבית, שחרית להכשיר טהרות של לילה, וערבית להכשיר טהרות של יום, וזו הואיל ולא בדקה הפסידה עונה יתירה. ואע"פ שלפעמים מפסדת שלש עונות, כגון אם לא בדקה ימים רבים ובדקה בצהרים, שמטמאין אותה מעת לעת, השזו חכמים מדותיהן שלא תחלוק במעת לעת. וי"א שלא יהא חוטא נשכר, שאילו זו שלא בדקה עצמה ימים רבים ובדקה היום שחרית היתה נקנסת מעת לעת שלם, ומפני שאיחרה עד הצהרים והוסיפה לחטוא לא תפסיד אלא לילה וחצי יום.

ואם נאנסה שחרית ולא בדקה - ללשון ראשון מטמא מעת לעת שלא תחלוק, וללשון שני אין כאן חוטא נשכר ואינה מטמאה אלא לילה וחצי יום.

לרבי אליעזר ארבע נשים דיין שעתן, מפני שדמיהן מסולקים ואין דם מצוי בהן. ואלו הן: בתולה, מעוברת, מניקה, וזקנה.

לר' דוסא כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה - ולחכמים אע"פ שיש לה וסת מטמא למפרע. למסקנת הגמרא נחלקו כשראתה בשעת וסתה, אבל שלא בשעת וסתה לדברי הכל אם ראתה מטמאה למפרע מעת לעת.

אשה שיש לה וסת - כתמה בשעת וסתה טמא למפרע מעת לעת, אע"פ שבראייתה בשעת וסתה דיה שעתה (לר' דוסא), הואיל ומצאנו בראיתה שלא בשעת וסתה שמטמאה למפרע.

יום שני פרשת נח - כ"ט תשרי תש"פ

דף ה' ע"א

אשה שיש לה וסת - כתמה בשעת וסתה טמא למפרע מעת לעת, אע"פ שבראייתה בשעת וסתה דיה שעתה (לר' דוסא), הואיל ומצאנו בראיתה שלא בשעת וסתה שמטמאה למפרע.

כל הנשים כתמן טמא למפרע כראיתם. ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן, כגון ארבע נשים בתולה, מעוברת, מניקה, וזקנה - לרבי חנינא בן אנטיגנוס כתמן כראיתן, חוץ מתינוקות שלא הגיע זמנה לראות שאפילו סדיגין שלה מלוכלכין בדם אין חוששין לה אפילו מכאן ולהבא, ואם הגיע זמנה לראות ולא ראתה כתמה טמא להבא. ולרבי מאיר כתמן טמא למפרע.

תינוקות שהגיע זמנה לראות - יש לה כתם, ושלא הגיע זמנה לראות אין לה כתם. ואימתי הגיע זמנה לראות? משהגיעו ימי הנעורים.

עד שלפני תשמיש - אינו ממעט כפקידה לא ממעת לעת ולא מפקידה לפקידה, שמתוך שמהומה לביתה לשמש, אינה מכנסת לחורין ולסדקין. ולא אמרו שהמשמשת בעדים הרי זו כפקידה אלא בעד שלאחר תשמיש, בין בעד שלו ובין בעד שלה. ויש חידוש בזה שאין חוששין שמה תראה טיפת דם כחרדל ותחפנה שכבת זרע.

דף ה' ע"ב

אשה שאין לה וסת שהיא מטמאה למפרע מעת לעת - עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים, ולכן אם היתה במטה גם המטה טמאה כמשכב נדה עצמה, שמטמא אדם הנוגע בו טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו. ורבי דרשו בק"ו מכלי חרס המוקף צמיד פתיל, שניצול באוהל המת אינו ניצול במעת לעת שבנדה, משכבות ומושבות שאין ניצולין באהל המת, אינו דין שאין ניצולין במעת לעת שבנדה.

לזעירי לא אמרו שהמטה טמאה למפרע אלא כשחברותיה נושאות אותה במטה, לפי שהמטה ביד חברותיה ויש בהן דעת לישאל, אבל בלאו הכי ספיקה טהור, שהרי המטה אין בה דעת לישאל. ולאחר שאמר רבי יוחנן שספק טומאה הבאה בידי אדם, טמא אפילו בכלי מונח ע"ג קרקע, שחשוב כמי שיש בו דעת לישאל, המטה טמאה גם אם אין חברותיה נושאות אותה במטה.

היה מתעטף בטליתו, וטהרות בצדו, והוא היה טמא, ספק טימא טהרות בטלית כשהגביהו על כתפו ספק לא נגע. או שהיו טומאות בצדו כגון שרץ והוא טהור, ספק נטמא טליתו ספק לא נטמא - ברשות היחיד ספיקו טמא, וברשות הרבים ספיקו טהור, לפי שבאה בידי אדם נחשב דבר שיש בו דעת לישאל. לרשב"ג אומרים לו שנה פעם אחרת, ושונה, אם יגע עכשיו בידוע שנגע בתחלה. ולחכמים אין שונין בטהרות, שמה עכשיו נגע וקודם לכן לא נגע או חילוף.

ואם אי אפשר א"כ נגע - טמא.

יום שלישי פרשת נח - ל' תשרי תש"פ

דף ו' ע"א

הרואה דם - מטמאה מעת לעת. ומה היא מטמאה? משכבות ומושבות, אוכלין ומשקין, וכלי חרס אפילו הוא מוקף צמיד פתיל שאי אפשר ליגע בתוכו, מטמאה אותו בהיסט. ואינה מקולקלת למניגה, שבודאי מעתה היא פתח נדותה, וליום שמיני לראייתה יתחילו י"א יום שבין נדה לנדה. לת"ק אינה מטמאה את בועלה למפרע, ולר' עקיבא מטמאה. ואינה מונה אלא משעה שראתה.

הרואה כתם מטמאה למפרע עד שעת כיבוסו של חלוק זה שכבסה קודם לבישה זו. ומה היא מטמאה? אוכלין ומשקין, משכבות ומושבות, וכלי חרס המוקף צמיד פתיל. ומקולקלת למניגה, שאבדה פתח נדותה, כי אילו היתה יודעת יום ראייתה תהא סופרת אם תראה לאחר שבעה שומרת יום כנגד יום, ואם תראה ג' תהא זבה, אבל עכשיו שאינה יודעת יום ראייתה, אינה יודעת אימתי היא בתוך י"א יום שבין נדה לנדה והרי היא טועה. ומטמאה את בועלה, ואינה מונה אלא משעה שראתה. וזה וזה תולין, לא אוכלין ולא שורפין.

ללשון ראשון של רב הונא - טומאת מעת לעת שבנדה מטמא לקדש, ולא לתרומה. וללשון שני (בע"ב) מטמאה בין לקודש בין לתרומה. ובחולין, מטמאה רק כשנעשו על טהרת הקודש, ולא כשנעשו על טהרת תרומה.

לרבי יהודה צריכות הנשים לבדוק עצמן בשעה שהם מסתלקות ומסיימות לאכול תרומה. וטעמו: לרב חסדא לתקן שיריים שבפניה, שאם תמצא עכשיו טהורה, לכשתבדוק ערבית כמשפטה ותמצא טמאה, לא תטמא למפרע אלא עד שעת בדיקתה, ולא תהא התרומה בכלל טמאה שלמפרע, שהרי בדקה לאחר העברתה. ולרב הונא (ללשון ראשון) שאינה מטמאה למפרע רק לקודש ולא לתרומה, טעם הבדיקה היא לשרוף שירים שבידיה, שאם תמצא טמאה תשרפם, וכגון שבודקת עצמה לאחר עברתה כשיעור וסת מיד סמוך לנגיעה בדיקה, שאם תמצא טמאה ודאי בשעת נגיעה גם היתה טמאה.

דף ו' ע"ב

לרבי אליעזר כל אשה שעברו עליה שלש עונות של שלשים יום שלא ראתה, דיה שעתה, ואפילו אם היא ילדה. ולחכמים אין דיה שעתה אלא כשעברו עליה שלש עונות מחמת זקנה סמוך לזקנתה.

מעשה ועשה רבי כרבי אליעזר, שלא פסקו הלכה לא כמר ולא כמר, ולאחר שנזכר שלא היחיד חולק עליו אלא רבים, אמר כדאי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק. ולרב הונא (ללשון ראשון) שאין מטמאין למפרע אלא לקודש, עשה מעשה לענין קודש, שחבירים שבגליל מטהרים יינם לנסכים ושמנן למנחות שמא יבנה בית המקדש בימיהם.

מעשה בשפחתו של רבן גמליאל שהיתה אופה ככרות של תרומה, ובין כל אחת ואחת מדיחה ידה במים ובודקת, באחרונה בדקה ומצאה טמאה, והורה לה ר"ג שהאחרונה טמאה וכולן טהורות. לרב הונא (ללשון ראשון) היתה אופה תרומת לחמי תודה, וכשהפריש אותן בלישה. עוד מעשה בשפחה אחרת שלו שהיתה גפה (סותמת בטיט) חביות של יין, ובין כל אחת ואחת מדיחה ידיה במים ובודקת, באחרונה בדקה ומצאה טמאה, והורה לה ר"ג שהאחרונה טמאה וכולן טהורות. ולרב הונא (ללשון א') היה יין של קודש.

לחמי תודה שאפאן ד' חלות - יצא. שא"צ ארבעים אלא למצוה. וכגון שהפריש תרומתן בלישה, אבל לאחר אפיה אינו יכול להפריש פרוסה מכל אחת, שהתורה אמרה 'אחד' ולא פרוסה.

יום רביעי פרשת נח - א' מרחשון תש"פ

דף ז' ע"א

עיסה שגולד בה ספק טמאה, עד שלא גלגלה תעשה בטמאה, שחולין היא, ומותר לגרום טמאה לחולין שבארץ ישראל. משגלגלה - תעשה בטהרה, שחולין הטבולין לחלה כחלה. ואף על פי שסוף סוף חלתה אסורה מספק, אסור לטמאה ביד, הואיל ונגמרה מלאכתה לחלה דינה כחלה, ואסור לגרום טמאה לחלה. וחלתה תלויה, לא אוכלין ולא שורפין.

באיזה ספק הוצרכו לומר שחלתה תלויה? אפילו בספק טמאה שאינה מוכחת, כגון נשען (מבואר להלן בסמוך) שספיקו טמא רק לתרומה, אבל בספק טמאה מוכחת, כמו שני שבילין - גם חולין טמאים מספק, וא"צ לומר בחולין הטבולין לחלה.

זב וטהור שהיו פורקין משאוי מן החמור, או טוענין, בזמן שמשאן כבד - טמא, שמא מתוך כובד המשא נשען זה על הטהור, ונמצא טהור מסיטו או טהור ניסט עליו. וכל זה לענין תרומה, שטמא מספק, אבל לאוכלין חוליהן בטהרה, אפילו משא כבד טהור, שאין זה היסט גמור וכל שכן שספק הוא.

אשה שהיא טבולת יום לשה את העיסה, וקוצה הימנה חלתה ולא תקרא עליה שם חלה, שכל זמן שלא קראה שם עליה הרי היא כחולין, וטבול יום דינו כשני ואינו עושה שלישי בחולין, ולאחר מכן מניחתה בכלים שאין להם בית קיבול, ומקרבתה לכלי אצל העיסה וקוראה לה שם. ואע"פ שהעיסה היא חולין הטבולין לחלה, לא אמרו שהן כחלה אלא במקום שודאי מטמא חולין, וגזרו על ספקו משום חולין הטבולין לחלה, אבל אם וודאי לא מטמא חולין כמו טבול יום שאינו עושה שלישי אלא בתרומה, לא גזרו עליו משום חולין הטבולין לחלה.

טומאת מעת לעת של נדה אע"פ שאינו מטמא חולין שנעשו על

טהרת תרומה או טהרת הקודש, מטמא חולין הטבולין לחלה, שהרי תרומה מעורבת בו, וכיון שוודאי של נדה מטמא חולין, דין החולין הטבולין לחלה כחלה. וי"א שאינו מטמא, לפי שטומאת מעת לעת הוא דרבנן.

דף ז' ע"ב

לרבי אליעזר ארבע נשים דיין שעתן: בתולה, מעוברת, מגיקה, וזקינה. ורבי יהושע לא שמע אלא בתולה. אבל הלכה כרבי אליעזר. כל ימיו של רבי אליעזר היו עושין כרבי יהושע, לאחר פטירתו של רבי אליעזר החזיר רבי יהושע את הדבר ליושנו כרבי אליעזר. אבל בחייו חשש שיעשו גם בדברים אחרים כרבי אליעזר, ולא יוכל למחות בהן משום כבודו של רבי אליעזר. אבל לאחר פטירתו שיוכל למחות בהן, החזיר את הדבר ליושנו.

איזו היא בתולה? כל שלא ראתה דם מימיה, אף על פי שנסואה. מעוברת? משיודע עוברתה. מגיקה? עד שתגמול את בנה. נתנה בנה למגיקה, גמלתו, או מת, לרבי מאיר מטמאה מעת לעת, ולחכמים דיה שעתה עד כ"ד חודש שהוא זמן הנקת התינוק. לרבי יוסי מעוברת ומגיקה אין דיה שעתה אלא אם עברו עליהן שלש עונות.

איזוהי זקנה? כל שעברו עליה שלש עונות סמוך לזקנתה. ולרבי אליעזר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה אפילו היא ילדה.

לא אמרו בכל אלו שדיה שעתה אלא בראייה ראשונה, אבל בשניה, מטמאה מעת לעת, שהרי חזרה לקדמותה להיות דמים מצויים בה. ואם ראתה הראשונה מאונס, אף השניה דיה שעתה.

בארבע מקומות (בסדר טהרות) הלכה כרבי אליעזר:

א. ארבע נשים דיין שעתן.

ב. המקשה מחמת ולד בתוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה, וקשתה שלשה ימים רצופין, ובכל יום ראתה דם, אינה זבה מחמת שלשה ימי קישוי שתצטרך שבעה נקיים וקרבן. ואם עמדה בלא צער לאחר השלשה ימים וילדה, נתגלה הדבר למפרע שלא בא הדם מחמת הולד, והרי היא יולדת בזוב, וצריכה שבעה נקיים לבד ימי טומאת לידה, וצריכה שני קרבנות אחד לזוב ואחד ללידה. וכמה תעמוד ותנוח מצערה לאחר השלשה של קושי ותהא זבה למפרע מחמת הקושי? לרבי אליעזר מעת לעת, והלכה כדבריו.

ג. הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ומצאו טהור, יום שביעי ומצאו טהור, ושאר הימים לא בדקו - לרבי אליעזר הרי אלו בחזקת טהרה, לרבי יהושע אין להן אלא יום הראשון ויום השביעי בלבד, ולרבי עקיבא אין להם אלא יום שביעי בלבד. ונראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע, ודברי ר"ע מדברי כולן, אבל הלכה כר' אליעזר.

ד. אחורי כלים שנטמאו במשקין - לר' אליעזר מטמאין את המשקין אפילו של חולין, ואין פוסלין את האוכלין אפילו של תרומה. ולרבי יהושע מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין. ודרשו בק"ו מטבול יום, שאין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה, אחורי כלים שנטמאו משקה חולין אינן דין שפוסל אוכלי תרומה. ולרבי אליעזר אין דורשין ק"ו מטבול יום שהוא דאורייתא על כלי שנטמאו במשקין שהוא רק מדרבנן, אלא משקין שעלולין לקבל טמאה, שא"צ הכשר, גזרו בהם חכמים, אוכלין שאין עלולין לקבל טמאה לפי שצריכין הכשר, לא גזרו בהם חכמים. והלכה כרבי אליעזר.

כל זה כשנטמא הכלי ע"י המשקין מאחוריו - שטומאתו קלה, שרק אחוריו טמא, אבל תוכו אזנו אוגנו ידיו טהורין. אבל אם נטמא הכלי מתוכו ע"י משקין, שאז כולו טמא, מודה רבי אליעזר שהוא פוסל את האוכלין.

אין למדין הלכה מפי תלמוד - כלומר מתוך המשנה וברייתא ששנויה בהן הלכה כפלוגי, ולפיכך הוצרכו לומר בכל אלו שהלכה כרבי אליעזר אע"פ שכבר פירשו במשנה או בברייתא שהלכה כדבריו.

דף ח' ע"א

שני אחין נשואין שתי אחיות יתומות, אחת גדולה ואחת קטנה, מת בעלה של גדולה ונמצאת זקוקה ליבם בעל הקטנה, ודוחה זיקתה נישואי אחותה הקטנה ואוסרתה עליו, שאין נישואי קטנה כלום. ואם יגרשנה לקטנה בנט, שוב אינו יכול ליבם את הגדולה, שאחות גרושתו היא - לפיכך אמר רבי אליעזר שמלמדין את הקטנה שתמאן בו, ומיאון עוקר נישואין הראשונים, ומותר ליבם את הגדולה. והלכה כדבריו.

מי שהיה לש את עיסתו פחות פחות מחמשת רבעים לפוטרו מן החלה, והיה רודה אותן מן התנור ונותנן לסל - לרבי אליעזר הסל מצרפן לחלה. והלכה כדבריו.

רבי יהודה בן בבא העיד חמשה דברים: א. שממאנים את הקטנות, כלומר מבקשין מהן שימאנו כדי לקיים מצות יבום (בין בשני אחין נשואין שתי אחיות יתומות, ובין כשנשא שתי יתומות אחת קטנה ואחת גדולה). ב. שמשאין את האשה ע"פ עד אחד. ג. שנסקל תרנגול בירושלים על שהרג את הנפש. ד. על יין בן ארבעים יום שנתנסך ע"ג המזבח. ה. על תמיד של שחר שקרב בד' שעות.

הורד והכופר (מיני בשמים) והלטום והקטף (מין אילן שאין עושה פרי אלא שרף זה פרי) - יש להן ולדמיהן שביעית (שצריך להפקירם ואסורים בסחורה), ויש להן ולדמיהן ביעור כשכלה לחיה מן השדה. ו"א שרבי אליעזר היא הסובר שהמעמיד בשרף ערלה אסור בהנאה, שהשרף פרי הוא. ואין הלכה כמותו. ו"א (להלן ע"ב) שדברי הכל היא, שלא נחלקו חכמים על רבי אליעזר אלא בשרף הנוטף מן העץ, ולא בשרף הנוטף מן הפרי. וכדברי רבי יהושע שהמעמיד בשרף העליון או בשרף העיקרין מותר, והמעמיד בשרף הפגין אסור מפני שהוא פרי. ו"א שחכמים ורבי אליעזר נחלקו באילן העושה פירות, אבל באילן שאינו עושה פירות מודים שקטפו זהו פרי. (ונדחו דבריו - ראה להלן ע"ב).

לרבי עקיבא אומרים הבדלה ברכה רביעית בפני עצמה ואינו כוללה בברכת חונן הדעת. ולרבי אליעזר אומרה בהודאה. לרבי אלעזר הלכה כרבי אליעזר לפי שרבי חנינא בן גמליאל עומד בשיטתו.

דף ח' ע"ב

אור יום הכיפורים מתפלל שבע ומתודה, שחרית מתפלל שבע ומתודה, מוסף מתפלל שבע ומתודה, מנחה מתפלל שבע ומתודה, בעליה מתפלל שבע ומתודה. בערבית מוצאי יו"כ - לת"ק מתפלל שבע מעין שמנה עשרה (ג' ראשונות וג' אחרונות כתיקונן, ובאמצע אומר הבייגנו). לרבי חנינא בן גמליאל משום אבותיו מתפלל שמנה עשרה, מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת. ולא אמרה אלא משום אבותיו, אבל הוא עצמו סובר שאומרים הבדלה בהודאה.

לרבי שמעון אין לקטף שביעית, ולחכמים יש לקטף שביעית, מפני שקטפו זהו פרי. ורבי אליעזר היא, ולדבריהם של חכמים אמרה, שלדברי עצמו גם אילן העושה פירות קטפו זהו פרי, ורצה שיוודו לדבריו לפחות באילן העושה פירות. ולא הוודו לו.

נשאת וראתה דם מחמת נישואין, או ילדה וראתה דם מחמת לידה - עדיין אני קורא לה בתולה ודיה שעתה, שבתולה שאמרו בתולת דמי נדה היא, ולא בתולת דם בתולים.

שלש בתולות הן: א. בתולת אדם - כל זמן שלא נבעלה, ונפקא מינה שמוותרת לכהן גדול וכתובתה מאתים. ב. בתולת קרקע - כל זמן שלא נעבדה, ונפקא מינה לנחל איתן, וכן למקח וממכר, שאם אמר לו קרקע בתולה אני מוכר לך נותן לו קרקע שלא נעבדה. ג. בתולת שקמה - כל זמן שלא נקצצה, ונפקא מינה למקח וממכר, וכן לענין שביעית שאין קוצצין בתולת שקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה.

כשם שהשאור יפה לעיסה כך דמים יפין לאשה. שכל אשה שדמיה מרובין - בניה מרובין.

איזוהי בתולת קרקע? כל שמעלה רשושין (אבנים דקין, וי"מ רגבי אדמה קשין) ואין עפרה תיחוח. נמצא בה חרס, בידוע שנעבדה, סלע, הרי זו בתולת קרקע.

מעוברת דיה שעתה משיודע עוברת. וכמה הכרת העובר? שלשה חדשים, ואף על פי שאין ראייה לדבר, זכר לדבר, שנאמר 'ויהי כמשלש חדשים' וגו'. ואין זו ראייה גמורה, לפי שתמר ילדה לתשעה, ואין אומרים במי שיוולדת לשבעה שהכרת עוברת לשליש ימיה, אלא הולכים אחר רוב נשים.

היתה בחזקת מעוברת וראתה דם, ואח"כ הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא - הרי היא בחזקתה, ודיה שעתה. ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר, שנאמר 'הרינו חלנו כמו ילדנו רוח'. ואע"פ שאינו חשוב לידה לענין זיבה (ראה להלן בסמוך), מעת לעת אינו אלא דרבנן. ו"א משום שעיקר הטעם שדיה שעתה הוא משום שראשה ואבריה כבדין עליה, וזה יש גם בלידת רוח.

אשה שקשתה לילד שני ימים בתוך י"א ימי זוב, וביום השלישי גם ראתה דם, ואח"כ הפילה רוח בו ביום, ולא הפסיקה מן הצער - הרי זו יולדת בזוב וצריכה שבעה נקיים וקרבן לזיבתה, ואע"פ שהתורה טיהרה קושי סמוך ללידה, מאחר שאין זה ולד זו זיבה מעליא.

יום שישי פרשת נח - ג' מרחשוון תש"פ

דף ט' ע"א

מעוברת שראתה דם ואח"כ הוכר עוברת - מטמאה למפרע מעת לעת, שבשעה שראתה לא היה ראשה ואבריה כבדין עליה.

לדברי האומר 'וסתות דאורייתא' - שאותה בדיקה שהצריכה לאשה להבדק בשעת וסתה דבר תורה הוא, ואם בא יום וסתה ולא בדקה מחזיקין אותה בטמאה - אם היתה מסולקת דמים, כגון שהגיע עת וסתה בימי עבודה ולא בדקה, טהורה. וכן אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה - טהורה, שחרדה מסלקת את הדמים.

מניקה שראתה דיה שעתה - ונחלקו תנאים בטעם הדבר: לרבי מאיר שהדם נעכר ונעשה חלב, לפיכך כל זמן שהיא מניקה, אפילו ארבע וחמש שנים, הרי היא מסולקת דמים ודיה שעתה, ואם מת בנה בתוך כ"ד חודש, הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לרבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אבריה מתפרקין, ואין נפשה חוזרת עד כ"ד חודש, לפיכך דיין שעתה כל כ"ד חודש גם אם מת בנה, ואם היתה מניקתו ארבע וחמש שנים מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה.

'מי יתן טהור מטמא לא אחד' - לרבי מאיר היינו שהחלב נהפך לדם. ולרבי יוחנן זו שכבת זרע, שהוא טמא, ואדם הנוצר ממנו טהור. לרבי אלעזר אלו מי הנדה, שהמזה ומזין עליו טהור, והנוגע טמא. ועל זה אמר שלמה 'אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני'.

המזה מי חטאת טהור - והנושא שיעור הזאה טמא, שנאמר 'ומזה מי הנדה יכבס בגדיו', לרבות את הנושא כשיעור הזאה. וגם למ"ד שהזאה עצמה אין צריכה שיעור, צריך שיהיו בכלי כדי שיטבול ראשי גבעולין ויזה.

דף ט' ע"ב

הזקנה שראתה דם - דיה שעתה. ואיזו היא זקינה? כל שעברו עליה שלש עונות סמוך לזקנתה. ומהו סמוך לזקנתה? לרב יהודה כל שחברותיה אומרות עליה זקנה היא, לרבי שמעון (בן לקיש) כל שקורין לה אמא ואינה בושה. ו"א שאינה בושה, ו"א שאינה מקפדת. והנפ"מ ביניהם, אם היא בושה ואינה מקפדת.

וכמה היא עונה? עונה בינונית, והוא שלשים יום עם ימי טומאתה, שהן עשרים ימי טהרה. (ששבעה ימים לנדה ושלשה לזיבה, ועשרים ימי טהרה).

זקנה שעברו עליה שלש עונות וראתה דם - דיה שעתה. עוד עברו עליה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. עוד עברו עליה שלש עונות וראתה - אם לא כיוונה לראות בתשעים יום או ביום צ"א, אלא שפיחתה, כגון שראתה ראייה ראשונה לתשעים ושלשה, ושניה לסוף תשעים ושנים, ושלישית לתשעים ואחד, או הותירה, כגון ראשונה לצ"א יום ושניה לצ"ב ושלישית לצ"ג, הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. ואם כוונה, קבעה לה וסתה, ולחכמים מטמאה מעת לעת, ולרבי דוסא דיה שעתה.

לרבי אליעזר כל אשה (אע"פ שהיא ילדה) שעברו עליה שלש עונות ולא ראתה, דיה שעתה אינה מטמאה מעת לעת. ולחכמים מטמאה מעת לעת. ולא אמרו הלכה לא כמר ולא כמר, ומעשה שעשה רבי כרבי אליעזר, ולאחר שנזכר שלא יחיד חולק עליו אלא רבים, אמר כדאי הוא ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק.

מעשה בריבה אחת בהיתלו שהפסיקה שלש עונות, ובא מעשה לפני חכמים ואמרו דיה שעתה. לחכמים לא אמרו כן אלא משום שעת הדחק. י"א שהיה שני בצורת, וי"א שעסקה בטהרות הרבה וחששו להפסד טהרות.

שבת קודש פרשת נח - ד' מרחשון תש"פ

דף י"א ע"א

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה, פעם ראשונה - דיה שעתה, שניה - דיה שעתה, שלישית - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. (לשיטת רבי שבשני פעמים חזקה היא, ובאותה ראייה שהוחזקה לא גזרו לטמא למפרע). עברו עליה שלש עונות שלא ראתה וראתה - דיה שעתה, ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה - דיה שעתה, ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה.

אם לאחר שעברו עליה שלש עונות (תשעים יום) שלא ראתה, ראתה שתי פעמים בהפסק של עונה (שלושים יום) - פעם ראשונה ושניה שראתה (לאחר ההפסקה של תשעים יום) דיה שעתה, ואם ראתה ראייה שלישית בהפסק עונה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. ואם הפסיקה שני פעמים הפסקה של תשעים יום, ולאחר מכן ראתה בהפסק עונה אחת (שלושים יום) - בראיה ראשונה דיה שעתה, ובראייה שניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. (וכל זה לשיטת רבי שבשני פעמים חזקה היא).

תינוקת שהגיע זמנה לראות, פעם ראשונה - דיה שעתה, שניה - מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה, עברו עליה שלש עונות שלא ראתה, וראתה - לרבי אליעזר דיה שעתה (ולחכמים לא אמרו כן אלא בזקינה).

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות - ונמצא כתם על בגדה בין ראייה ראשונה לשניה שלה - הכתם טהור, שעדיין לא הוחזקה בדמים. נמצא בין ראייה שניה לשלישית - לחזקה טמא, כיון שאם ראתה מטמאה למפרע, הרי היא מוחזקת בדמים וגם כתמה טמא. ולרבי יוחנן ור"ש בן יהוצדק כתמה טהור, שכל זמן שלא נהגנו בה עדיין תורת מוחזקת בדמים לטמאה למפרע, לא גזרו על כתמה. (וכן הלכה, שדברי חזקה הן דברי אחד במקום שנים).

דף י"א ע"ב

בתולה שנשאת, כל זמן שדמיה טהורין - כתמה טהור, לפי ששירפה מצוי, כלומר שאנו תולין בדם בתולים.

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה ושניה, רוקה ומדרסה בשוק טהור - שאם נמצא רוקה בשוק ואנו יודעים שקודם לכן ראתה ב' פעמים, ואין אנו יודעים אם נדה היא אם לאו, אין מחזיקין אותה כספק הרוקין.

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, ושופעת כל שבעה - אינה אלא ראייה אחת, ודיה שעתה עד שתפסוק ותחזור ותראה שתי ראיות. ומדלפת (טיפה אחר טיפה) הרי היא כשופעת.

חזקה, בנות ישראל עד שלא הגיעו לפרקן - הרי הן בחזקת טהרה, ואין הנשים בודקות אותן. משהגיעו לפרקן - הרי הן בחזקת טומאה, ונשים בודקות אותן. לרבי יהודה אין בודקין אותן ביד - מפני שמעוותות אותן, אלא סכות אותן בשמן מבפנים ומקנחות אותן מבחוץ, והן נבדקות מאיליהן.

מעוברת ומניקה שעברו עליה שלש עונות ולא ראתה - דיה שעתה. וימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה, כגון אם היתה מינקת ובתוך כך נתעברה, וכן ימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה אם היתה מעוברת ואחר כך מינקת. כיצד? הפסיקה שתיים בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה, שתיים בימי מניקותה ואחת בימי עיבורה, אחת ומחצה בימי עיבורה ואחת ומחצה בימי מניקותה - מצטרפות לג' עונות.

(כשהיתה מעוברת ואח"כ מינקת, משכחת לה כשילדה בלא דם, שאם ראתה דם בלידה אין כאן הפסק. וי"א שדם לידה אינה כדם נדות. ויש שלא שנו ציור זה).

מעוברת ומניקה שראו דם כמה פעמים - י"א שדיין שעתן בכל ימי עיבורן ובכל ימי מניקותן, ולא אמרו שמטמאות למפרע לאחר שתי ראיות רק בבתולה וזקנה. וי"א שדיין שעתן אלא בראייה ראשונה, אבל בראיה שניה מטמאות למפרע (כדין בתולה וזקנה).

יום ראשון פרשת לך-לך - ה' מרחשון תש"פ

דף י"א ע"א

קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה - אם היו בימים שונים, קבעה לה וסת לקפיצות, שבכל יום שתקפוץ מחזיקין אותה שראתה דם ואם קפצה שלש פעמים באחד בשבת וראתה, קבעה ווסת לימים ולקפיצות, שאם תקפוץ באחד בשבת מחזיקין אותה לרואה, אבל לא קבעה לקפיצות לבד, שאם קפצה ביום אחר אין מחזיקין אותה לרואה. ולא לימים לבד, שאם לא קפצה ביום ראשון אין מחזיקין אותה לרואה. (ע"פ הריטב"א בדעת רש"י).

ואפילו אם קפצה פעם ראשונה באחד בשבת וראתה, וקפצה שוב באחד בשבת וראתה, ושוב קפצה בשבת ולא ראתה, ובאחד בשבת ראתה בלא קפיצה, הוחזקה לראות בקפיצה באחד בשבת, שאנו תולין שקפיצה של אתמול גרם לה לראות למחר.

לשון שני - אם קפצה וראתה באחד בשבת, ושוב קפצה וראתה באחד בשבת, ושוב ראתה באחד בשבת בלא קפיצה (וי"ג שקפצה בשבת ולא ראתה, וחולק על לשון ראשון) - קבעה וסת ליום ראשון בלא קפיצה, שנתגלה שהיום גרם לה ולא הקפיצה.

אף על פי שאשה שיש לה ווסת שראתה דיה שעתה - צריכה להיות בודקת בכל יום שחרית ובין השמשות כשאר נשים, חוץ מהנדה שא"צ בדיקה שממילא טמאה היא כל שבעה, והיושבת על דם טוהר שאפילו אם ראתה דם טהורה.

אע"פ שיש לה ווסת צריכה לשמש בעדים ולבדוק לפני תשיש ולאחר תשיש - חוץ מהיושבת על דם טוהר, ובתולה שדמיה טהורים.

שני פעמים צריכה אשה להיות בודקת - שחרית ובין השמשות. וכן בשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה. יתירות עליהן כהנות בשעה שהן אוכלות בתרומה, ולרבי יהודה אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה.

לריש לקיש אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה, אבל לא בתוך ימי נדתה. (כגון אם ראתה בראש חודש, וחזרה וראתה בט"ו לחודש כשעומדת בימים שהיא ראויה לזיבה והיינו ב"א יום שבין נדה לנדה, וחזרה וראתה בראש חודש ובט"ו לחודש, וחזרה וראתה בט"ו לחודש ולא ראתה בראש חודש שלפניו, קבעה לה וסת לט"ו בחודש, שמצטרפין שני הראיות שבימי זיבה לראיה אחרונה לקביעות וסת. אבל אם ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בחמישי בחודש והיינו בימי נדות, וחזרה וראתה עוד פעמים בחמישי בחודש, לא קבעה וסת שאין ראיית ימי נדה ראייה לקבוע שהיא עלולה לראות בימי נדותה).

ולרבי יוחנן אשה קובעת ווסת אף בתוך ימי נדתה. ודוקא אם ראתה ממעין סתום, ולא כשראתה ממעין פתוח. (כגון שראתה שתי ראיות ראשונות בראש חודש, וראיה שלישית בכ"ה, ואחר כך ראתה בר"ח, אבל לא כשהראיות הראשונות של וסת היו בתוך ימי נדה. ע"פ לשון א' ברש"י שישר בעיניו). ולפיכך הנדה אין צריכה בדיקה, שהרי נפתח מעינה ואפילו היא רואה לא תקבע וסת.

המבקשת לישב על דם טוהר, כגון בשביעי לזכר או יום י"ד לנקבה כשכלין ימי לידה: לשיטת רב אין צריכה בדיקה, שלדבריו דם הבא בתוך ז' של לידה ודם הבא לאחר שבעה ממעין אחד הוא, והתורה טמאתו תוך שבעה לזכר וי"ד לנקבה, והתורה טהרתו כל ימי הטהור, ובין אם פסקה ובין אם לא פסקה טמאה היום וטהורה למחר.

לשיטת לוי (לבית הלל) צריכה בדיקה - שלדבריו שני מעינות הם, נפתח הטמא כל ימי הלידה ונסתם הטהור, ולסוף שבעה לזכר וי"ד לנקבה נסתם הטמא ונפתח הטהור, ואם שופעת מתוך שבעה לאחר

שבעה אפילו בשמיני היא טמאה עד שתפסוק, ולכך צריכה בדיקה שמה לא פסק המעין הטמא. ולשיטת בית שמאי שמעין אחד הוא אין צריכה בדיקה.

דף י"א ע"ב

אין אשה צריכה לחשוש ולבדוק בימי טוהר שמה קבעה לה ווסת, שאינה קובעת ממעין טוהר למעין טמא. ואפילו לשיטת רב שמעין אחד הוא, אינה קובעת ווסת מימי טהרה לימי טומאה.

תינוקות שלא הגיע זמנה לראות ונשאת - לבית שמאי נותנין לה ארבע לילות שמוותרת גם בראית דם, שתולין אותו בדם בתולים. ולבית הלל נותנין לה עד שתחיה מכת הבעילה.

לא אמרו בית הלל כן אלא כשלא פסקה מלראות דם מחמת תשמיש - שכל זמן ששמשה ראתה, ואז אפילו אם חזרה וראתה ביום שלא מחמת תשמיש טהורה, שמחזיקין לה בדם בתולים, הואיל ומחמת תשמיש לא פסקה. אבל אם פסקה מחמת תשמיש, ששמשה פעם אחת ולא ראתה, ואחרי כן ראתה, בין שראתה מחמת תשמיש בין שלא ראתה מחמת תשמיש טמאה, שמכיון שבשעת תשמיש פסקה פעם אחת, רגלים לדבר שהבתולים כלו כבר וזה ממקום טמא ירד. וכן אם עבר לילה אחת בלא תשמיש וראתה - טמאה. וכן אם נשתנו מראה דמים שלה ממראה דם בעילה הראשונה כשלא שמשה עם בעלה - טמאה. אבל אם נשתנה מראה דמיה כששמשה עם בעלה, טהורה, שהשמש עכרן.

בתולה שדמיה טהורים - כששמשה עם בעלה, אין צריכה בדיקה, שאפילו נשתנה מראה דמים שלה טהורה. ואם לא שמשה, צריכה בדיקה, שמה נשתנה מראה דמים שלה והיא טמאה.

לא אמרו שהאשה שהיא עוברת לשמש את ביתה צריכה בדיקה אלא באשה שהיא עסוקה בטהרות, שמתוך שצריכה בדיקה לטהרות צריכה גם לבעלה, ואפילו אם יש לה ווסת, צריכה בדיקה מטעם זה. אבל אם אינה עסוקה בטהרות אין צריכה בדיקה, שכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן, בין אשה שאין לה ווסת ובין אשה שיש לה ווסת.

במה דברים אמורים שאשה מותרת לבעלה בלא בדיקה, כשהניחה בחזקת טהורה, אבל אם הניחה בחזקת טמאה, לעולם היא בטומאתה, עד שתאמר לו טהורה אני.

יום שני פרשת לך-לך - ו' מרחשוון תש"פ

דף י"ב ע"א

אשה (שאינה עסוקה בטהרות) לא תחמיר לבדוק את עצמה לבעלה - שלבו נוקפו ופורש.

אשה שראתה דם כשיעור ווסת מיד לאחר בעילה - חייבין בקרבן חטאת, שוודאי היה שם בשעת בעילה. ואיזהו שיעור ווסת? משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף, ביציאות השמש נכנס עד, נמצא שלא משכחת לה דין זה אלא בקינוח מבחוץ, אבל אם בבדיקתה מצאה, כבר ארך השיעור, ואין כאן אלא אשם תלוי.

ולא תקנח האשה את עצמה כשיעור ווסת כדי לחייב בעלה חטאת, וכן לא תבדוק עצמה כדי לחייב בעלה אשם תלוי - שלבו נוקפו ופורש.

נשים הצנועות, אין בודקות בעד שבדקו בו עצמן לפני תשמיש זה, לפני תשמיש אחר, לפי שהוא מטונף וכהה מראית ליבונן בבדיקה ראשונה ושוב אין נראית בו טיפה כחרדל. ושאין צנועות, בודקות ולא איכפת להן.

אשה שיש לה ווסת (והיא עסוקה בטהרות) - אם היא ערה, אסורה לשמש עד שתבדוק. ואם היא ישנה, אין צריכה בדיקה. ואם אין לה ווסת, בין כשהיא ערה ובין ישנה צריכה בדיקה. אבל אם אין עסוקה בטהרות, בכל אופן אין צריכה בדיקה לבעלה.

חמרין ופועלין והבאין מבית האבל ומבית המשתה - נשיהם שיש להם ווסת הם בחזקת טהרה, ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות (אפילו כשעסוקה בטהרות. תוס'). ואע"פ שכשהיא ערה צריכה בדיקה (כשעסוקה בטהרות), כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו, שאם אתה מצריכה בדיקה היא תתגנה בפניו. ודוקא כשהניחן בחזקת טהרה, אבל הניחן בחזקת טומאה, לעולם היא טמאה, עד

שתאמר לו טהורה אני.

רבא הורה לרב פפא לנהוג כברייתא זו ולסמוך על פיוס - שאם תבדוק בדיקה ממש עלולה להמאס על בעלה.

דף י"ב ע"ב

רב כהנא שאל בני ביתם של רב פפא ושל רב הונא בריה דרב יהושע האם הצריכום בדיקה בשעה שחזרו מבית רבם - והשיבום שלא. ולא רצה לשאול אותם בעצמם - שמה מקילים לאחרים ומחמירים לעצמם.

אשה שאין לה ווסת:

לר' מאיר: אסורה לשמש - שמה תראה ותקלקלנו, ואין לה לא כתובה - כיון שאינה ראויה לביאה, ואין לה פירות ומזונות ובלאות - שתנאי כתובה ככתובה, ויוציא ולא יחזיר עולמית - ואף שחזרה ונתקנה, שמה תנשא ותתקן, ויאמר אילו הייתי יודע שכך היה אפילו הייתם נותנין לי מאה מנה לא הייתי מגרשה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין.

לר' חנינא בן אנטיגנוס: משמשת בשני עדים קודם תשמיש ואחריו, הן עותוה (אם תמצא דם) הן תקנוה (אם לא תמצא).

בשם אבא חנן אמרו: אוי לו לבעלה - י"א שאמר זאת לר' מאיר, שאמנם חייב לגרשה אך נותן לה כתובה. וי"א שאמר כן לרבי חנינא בן אנטיגנוס, שאין לסמוך על בדיקה לפני תשמיש שמה תראה דם ותקלקל את בעלה.

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס. והיינו בעסוקה בטהרות, שלבעלה אינה צריכה בדיקה. ומי שאמר זאת בשם שמואל לא אמר את המימרא האחרת בשמו - אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש עד שתבדוק, והעמידו זאת בעסוקה בטהרות.

הדרן עלך שמאי אומר

יום שלישי פרשת לך-לך - ז' מרחשוון תש"פ

דף י"ג ע"א

פרק שני - כל היד

כל היד המרבה לבדוק - בנשים משוכחת לפי שאינן בנות הרגשה, באנשים הבודק לענין ש"ז אף באינו מרבה תקצץ - שבני הרגשה הם. אבל אם בא לבדוק בצרור או בחרס או במטלית עבה מותר.

איש הבודק לענין זוב - משובח.

האוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו איבריו או חזו באמתו ובוולע את התרומה - לאביי: או חזו במטלית עבה אבל לא ברכה אף שכבר נעקר שמה יוסיף. לרבא: אפילו במטלית רכה, כיון שכבר עקר בהרגשה אינו מוסיף. ומה ששינוי למה זה דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע בעין עין מדמעת וחוזרת ומדמעת - היינו ביצא במשמוש ולא בהרגשה.

אמר ר' אליעזר: כל האוחז באמתו ומשתין - כאילו מביא מבול לעולם. אמרו לו: והלא נצוצות נתזין על רגליו ונראה ככרות שפכה ונמצא מוציא לעז על בניו שהן ממזרים. אמר להם: אפשר יעמוד במקום גבוה וישתין, או ישתין בעפר תיחוח ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום. אמרו לו: אין לו מקום גבוה ועפר תיחוח מאי. אמר להם: מוטב שיוציא לעז על בניו ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום - שמוציא ש"ז לבטלה.

כל המוציא ש"ז לבטלה חייב מיתה - שנאמר באונן וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אותו. וי"א כאילו שופך דמים - שנאמר 'הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים', אל תקרי 'שוחטי' אלא 'סוחטי'. וי"א כאילו עובד ע"ז - נאמר כאן 'תחת כל עץ רענן', ונאמר בע"ז 'על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן'.

רב יהודה ושמאל עמדו על גג בית הכנסת שף ויתיב בנהרדעא, הוצרך רב יהודה להשתין, והורה לו שמאל אחוז באמתך והשתן לחוץ. וכמה דרכים בטעם ההיתר: א. עשאו כבולשת, שאם נכנסה לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות, ובשעת

מלחמה כולן מותרות לפי שאין להן פנאי לנסך מחמת פחדם, וגם כאן מחמת החרדה אינו בא להרהור, ואיזו חרדה: 1. שמא יפול מן הגג כיון שהיה לילה. 2. מרבו. 3. משכינה שבבית הכנסת. 4. אימת הקב"ה היתה עליו בכל מקום, שקרא עליו שמואל 'אין זה ילוד אשה'. ב. היה נשוי, ונשוי מותר. ג. הורה לו לסייע בביצים מלמטה. ד. גבול יש לו, מעטרה ולמטה מותר מעטרה ולמעלה אסור.

דף י"ג ע"ב

המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי, ולא רק אסור - שמגרה יצה"ר בנפשו. וי"א נקרא עברייני - שכך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו לך עבוד ע"ז והולך ועובד. וי"א שאין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה - שנאמר בזה 'זירע בעיני ה' ונאמר 'כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע'.

'ידיכם דמים מלאו' - אלו המנאפים ביד.

'לא תנאף' - לא תהא בך ניאוף בין ביד בין ברגל.

הגרים והמשחקין בתינוקות מעכבין את המשיח - גרים דקשין לישראל כספחת, ומשחקין בתנוקות היינו הנושאים קטנות שאינן בנות לידה, שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שנאמר 'כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי'.

איבעיא אם מה ששינו 'באנשים תקצץ' היא קללה או דין, והביאו הברייתא: ר' טרפון אומר יד לאמה - תקצץ ידו על טבורו, אמרו לו והלא כריסו נבקעת. אמר להם מוטב תבקע כריסו ואל ירד לבאר שחת. ורצו להוכיח שהוא דין, ודחו שמדוע דווקא על כריסו, אלא כך אמרו לו: ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו? אמר להם: לא. שאלוהו: והלא כריסו נבקעת. אמר להם: מוטב תבקע כריסו ולא ירד לבאר שחת.

החרשת והשוטה והסומא ושטרפה דעתה מחמת חולי - אם יש להם פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה. ויש למחוק 'סומא', שיכולה לבדוק עצמה ולהראות לחברתה.

חרש שדיברו חכמים בכל מקום הוא שאינו מדבר ואינו שומע, והיינו חרשת דתנן - אבל המדברת בודקת לעצמה.

כהן שזטה - מטבילין אותו ומאכילין אותו תרומה לערב, ומשמרין אותו שלא יישן, ישן טמא לא ישן טהור. לר' אליעזר ברבי צדוק עושין לו כיס של עור. אמרו לו: כל שכן שמביא לידי חימום. אמר להם: לדבריכם שזטה אין לו תקנה. אמרו לו: לדברינו ישן טמא לא ישן טהור, לדבריך שמא יראה טפה כחרדל ותבלע בכיס. משום ר' אלעזר אמרו עושין לו כיס של מתכת והיינו של נחשת שאינה בולעת וכפי ששינו לענין שיעור הזייה ממי חטאת.

רב פפא דייק מטענתם של חכמים שהכיס מביא לידי חימום - שמכנסים אסורים, ומכנסים כהנים היה להם חלל רחב, שהיו דומים לפמלניא של פרשים למעלה עד מתנים למטה עד ירכים ויש להם שנצים ואין להם לא בית הנקב ולא בית הערוה.

יום רביעי פרשת לך-לך - ח' מרחשון תש"פ

דף י"ד ע"א

רוכבי גמלים - אסורים לאכול בתרומה משום טומאת קרי.

רוכבי גמלים - כולם רשעים, הספנים - כולם צדיקים, החמרים - מהן רשעים מהן צדיקים. י"א שהצדיקים היינו היושבים על אוכף של עץ שאינו מחמם, והרשעים הם היושבים בלא אוכף. וי"א שהרשעים הם היושבים רגל מכאן ורגל מכאן, והצדיקים יושבים עם שני רגלים מצד אחד.

ר' יהושע בן לוי קילל את השוכב לישן פרקדו, ואם מוטה מעט על צידו מותר, אך לא יקרא קריאת שמע בשוכבו כך, אמנם ר' יוחנן שהיה בעל בשר הותר לו לקרות כך.

דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים - אחד לו ואחד לה לבדיקה שלאחר תשמיש, והצנועות מתקנות עד שלישי לתקן את הבית (-בדיקה לפני תשמיש).

נמצא דם על שלו - שניהם טמאים וחייבין קרבן. ואין לתלות בדם מאכולת - א. אותו מקום בדוק אצל מאכולת. ב. דחוק הוא אצל

מאכולת. ונפקא מינה - בנמצאת מאכולת רצופה על העד במרחק מן הדם, ללשון א' אין תולים, ללשון ב' תולים שמא שמש רצף המאכולת וממנה הדם.

נמצא על עד שלה: אותיום - טמאין וחייבין בקרבן. לאחר זמן - טמאין מספק ופטורין מן הקרבן. נמצא אח"כ - מטמאה טהרות מעת לעת, ובועלה תוך מעל"ע - לת"ק טהור, לר' עקיבא טמא.

איזהו אחר זמן - כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה (יתבאר להלן ע"ב על איזה חלק במשנה עולה).

מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם - שמטמאה את בועלה.

בדקה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה ולמחר מצאה עליה דם - לרב ושמאל טמאה בודאי, וכן מורים בבית המדרש. ושאל רב שימי בר חייא את רב: הרי אמרת לנו שרק ספק טמאה. (ולא השיבו רב משום שחזר בו. ריטב"א).

דף י"ד ע"ב

בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליה דם - כל ימיו של ר' חייא טימא, ולעת זקנתו טיהר. ואיבעיא האם הכוונה שכל ימיו טימא משום נדה ולעת זקנתו טיהר משום נדה וטימא משום כתם (-ספק), או שמא כל ימיו טימא משום כתם ולעת זקנתו טיהר לגמרי. ופשטו מהברייתא ששינו שרבי אומר טמאה משום נדה, ור' חייא אמר טמאה משום כתם, וטען לרבי: אי אתה מודה שצריכה כגריס ועוד, וא"כ דינו ככתם, ורבי סבר שאמנם צריך כגריס ועוד להוציא מדם מאכולת, ושוב הוי ודאי מגופה וטמאה בודאי. ובהכרח ברייתא זו בזקנותו, שבילדותו לא היה חולק עם רבי רבו - ונפשט כצד הראשון.

שנינו בברייתא לענין דין הנ"ל - רבי מטמא ור' יוסי מטהר. ורבי כר' מאיר ור' יוסי לשיטתו - ששינו: אשה העושה צרכיה וראתה דם - לר' מאיר: אם עומדת טמאה (שמחמת הדוחק נדחקו מי רגלים למקור ונתערבו עם דם נדות), אם יושבת טהורה, לר' יוסי לעולם טהורה, שיש לתלות במכה. ור' מאיר טימא בודאי (ולא כפי שי"א שטימא רק מספק), וכשיטתו הלך רבי.

רבי שיבב לפני ר' ישמעאל את רבי יוסי ברבי חמא בר ביסא שאדם גדול הוא, וביקשו שכשיבא לידו יביאנו אליו, כאשר בא אמר לו ר' ישמעאל שישאלו דבר. שאלו שאלה הנ"ל. אמר לו: כדברי אבא (ר' יוסי) אומר לך או כדברי רבי? השיבו: כדברי רבי. אמר ר' ישמעאל: זהו שאומרים עליו דאדם גדול הוא, היאך מניחין דברי הרב ושומעין דברי התלמיד? ור' חמא בר ביסא סבר שכיון שרבי ריש מתיבתא הוא ומצויים לפניו חכמים מחודדים שמועותיו.

איזהו שיעור וסת (-אותיום) לטמאותם בודאי אם נמצא על שלה - משל לשמש ועד שעומדין בצד המשקוף, ביציאת שמש נכנס עד, הרי ששייך זאת רק בקינוח ולא בבדיקה.

נמצא על שלה לאחר זמן טמאים ספק - ושנינו בברייתא שחייבים אשם תלוי, ותנא משנתנו שלא הזכיר זאת הוא משום שסבר שאשם תלוי הוא דוקא בחתיכה משתי חתיכות.

שנינו במשנה: 'איזהו אחר זמן, כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה' - ובפשטות הולך על זמן ב' שבו טמאים מספק, והקשו סתירה מברייתא שנתנה שיעור קטן יותר - כדי שתושיט ידה תחת הכר או תחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו. ותיצו - לרב חסדא: כוונת המשנה ל'אחר אחר זמן' (זמן ג'). ויש להוסיף במשנה כך: איזהו אחר זמן כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו, וכדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה מחלוקת ר' עקיבא וחכמים. לרב אשי: שני השיעורים נאמרו לענין 'אחר זמן' (זמן ב'), עד בידה - כדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה, אין עד בידה - כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו.

שנינו בברייתא: ר' אלעזר ברבי צדוק שאל החכמים באושה איזהו אחר זמן, וכאשר לא השיבוהו אמר להם: שמא כר' עקיבא אתם אומרים שמטמאה את בועלה אף לאחר אחר זמן, ואין הבדל בין השיעורים. אמרו לו: אנו סוברים כחכמים אך לא שמענו השיעור. אמר להם: כך פרשו חכמים ביבנה: זמן ב' (שטמאין מספק) - כל שלא שהתה כדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה. והקשו על כך על

יום חמישי פרשת לך-לך - ט' מרחשון תש"פ

דף ט"ו ע"א

במשנה שנינו שנחלקו חכמים ור' עקיבא אם נטמא הבעל בנמצא על שלה לאחר אחר זמן - ובברייתא שנינו שהמחלוקת היא לענין טומאת בועל נדה (ז' ימים), אך גם לחכמים הוא טמא טומאת מגע. ושיטה שלישית: ר' יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אומר בעלה נכנס להיכל ומקטיר קטורת, שסובר כשמאי שכל הנשים דיין שעתן ולכן גם טומאת מגע אינו טמא, ומדובר בלא גמר ביאתו ולכן אינו בעל קרי.

שנינו במשנה: ומוזדים חכמים לר' עקיבא ברואה כתרם שמטמאה את בועלה - לרב ולריש לקיש: היינו למפרע (תוך מעל"ע), וכר' מאיר שמחמיר בכתמים. לשמואל ור' יוחנן: רק מכאן ולהבא וכחכמים, שלא נאמר שכשם שמעת לעת שטמאה מדרבנן אין מטמאים בועלה כך גם בכתמים שהם מדרבנן, והיינו משום שבמעל"ע אין שור שחוט לפניך משא"כ בכתם.

כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן, וכן הבאים מן הדרך נשותיהן בחזקת טהרה - והוצרך התנא להוסיף זאת, שלא נאמר שדווקא בנמצא בעיר היא בודקת עצמה.

האשה בחזקת טהרה דווקא אם בא בתוך ימי עונתה, ולרב הונא דווקא כשלא הגיע שעת וסתה - שסבר וסתות דאורייתא. לרבה בר בר חנה אפילו הגיע שעת וסתה מותרת, שסבר וסתות דרבנן.

רב אשי שנה כך המחלוקת: לרב הונא - אין לה וסת לימים לחוד אלא לימים ולקפיצות הרי היא בחזקת טהרה, כיון שתלוי במעשה, אבל יש לה וסת לימים לחוד אסורה, שוסתות דאורייתא. לרבה ברב"ח אפילו יש לה וסת לימים לחוד מותרת, שוסתות דרבנן.

דף ט"ו ע"ב

לר' יוחנן אשה שיש לה וסת בעלה מחשב ימי וסתה ובה עליה - ואפילו היא ילדה שבושה לטבול קודם שיפייסנה, כיון שרק ספק ראתה, די בספק שמא טבלה. אבל בודאי ראתה אין ספק מוציא מידי ודאי.

חבר שמת והניח מגורה מלאה פירות אפילו הן בני יומן הרי הן בחזקת מתוקנין, ואף שאין ספק מוציא מידי ודאי טבל - א. אין זה ספק הפריש אלא ודאי, שחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן. ב. ספק וספק הוא, שהרי יכול להערים על תבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר.

מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברימון שהטילה נפל לבזר, והציץ כהן לבזר לידע אם זכר אם נקבה, וטהרוהו מפני שחולדה וברדלס מצויים שם, ואף שאין ספק אכילת חולדה וברדלס מוציא מידי ודאי טומאה - א. יש לומר שהיה ספק אם בכלל היה נפל המטמא, והציץ הכהן לידע אם נפל הפילה אם רוח הפילה, ואם נפל הפילה לידע אם זכר אם נקבה. ב. כיון שחולדה וברדלס מצויים שם ודאי גררוהו.

יום שישי פרשת לך-לך - י' מרחשון תש"פ

דף ט"ז ע"א

שאלו את רב נחמן האם וסתות דאורייתא ואם לא בדקה טמאה, או דרבנן ואם לא בדקה טהורה - והשיבם לגירסא א': מכך שאמר הונא חברנו בשם רב - אשה שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה, ולבסוף ראתה חוששת שמא כבר ראתה בשעת וסתה וחוששת גם למעת לעת אחרון, הרי שוסתות דאורייתא. לגירסא ב': דייק להיפך שוסתות דרבנן, שמשמע שדווקא כיון שלבסוף ראתה, אך בלא ראייה אין חוששין.

אשה שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה ולבסוף בדקה - לרב: מצאת טמאה טמאה, טהורה טהורה. לשמואל: אפילו מצאת טהורה טמאה, מפני שאורח בזמנו בא. וטעמם - לר' זירא: לכ"ע וסתות דאורייתא, ואם לא בדקה כשיעור וסת טמאה, והמחלוקת היא בבדקה כשיעור וסת. לרב נחמן בר יצחק: בכל אופן נחלקו,

שלב וסתות דאורייתא, ולשמואל וסתות דרבנן.

כבר נחלקו תנאים בוסתות - לר' אליעזר ור' מאיר אף אם בדקה לאחר זמן ונמצאת טהורה טמאה נדה, ולר' יהושע וחכמים תבדק.

היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה - אף לר' מאיר טהורה, שחרדה מסלקת את הדמים.

הרואה דם מחמת מכה - לרשב"ג: אפילו ראתה בתוך ימי נדתה (בשעת וסתה, או בעונה בינונית) טהורה. לרבי: אם יש לה וסת וראתה אז חוששת לוסתה. וטעמם - בתחילה אמרו שנחלקו אם וסתות דאורייתא או דרבנן. ודחה רבינא: לכ"ע וסתות דרבנן והאשה טהורה מטומאת נדה, אלא שרשב"ג סבר שמקור מקומו טמא, ולכן נטמאת האשה טומאת מגע, ורבי סבר שמקור מקומו טהור, וטהורה האשה לגמרי.

דף ט"ז ע"ב

אשה המשמשת כמה פעמים בלילה - לבית שמאי: צריכה ב' עדים על כל תשמיש, או תשמש לאור הנר, ואף שאמרו המשמש מטתו לאור הנר הרי זה מגונה. לבית הלל: דיה בשני עדים כל הלילה (לפני הראשון ואחר האחרון).

אמרו בית שמאי לבית הלל: לדבריכם ליחוש שמא תראה טיפת דם כחרדל בביאה ראשונה ותחפנה שכבת זרע בביאה שניה. השיבום: אף לדבריכם ליחוש עד שהרוק בתוך הפה שמא נימוק והולך לו. אמרו להם בית שמאי: אינו דומה נימוק פעם אחת לנימוק שתי פעמים.

אמר ר' יהושע רואה אני את דברי בית שמאי, אמרו לו תלמידיו: רבי כמה הארכת עלינו. אמר להם: מוטב שאאריך עליכם בעולם הזה כדי שיאריכו ימיכם לעולם הבא.

אמר ר' זירא: מדברי כולם נלמד בעל נפש לא יבעול וישנה (בלא בדיקה ביניהם). לרבא: בועל ושונה, שרק לאשה העסוקה בטהרות נאמר ולא לבעלה, וכן שנינו בברייתא.

במה דברים אמורים שהבא מן הדרך אשתו בחזקת טהרה - שהניחה בחזקת טהרה, אבל הניחה בחזקת טמאה לעולם היא בחזקתה עד שתאמר לו טהורה אני.

בדקה בעד ואבד אסורה לשמש עד שתבדוק - ואף שמותרת לשמש כשהעד קיים אף שיתכן שיש עליו דם, זו מוכיחה קיים וזו אין מוכיחה קיים.

אסור לאדם שישמש מטתו ביום - לר' יוחנן: שנאמר 'יאבד יום אולד בו והלילה אמר הורה גבר', רק הלילה ניתן להריון. לריש לקיש: שנאמר 'בוזה דרכיו ימות'.

ריש לקיש דורש פסוקו של ר' יוחנן: אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טיפה ומעמידה לפני הקדוש ברוך הוא ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה תהא עליה, גבור או חלש חכם או טיפש עשיר או עני. אך אינו אומר 'רשע או צדיק' - שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, כאמור 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה'. ולר' יוחנן - א"כ יכתוב 'גבר הורה', וכיון שכתב 'הורה גבר' יש לדרוש כנ"ל.

ר' יוחנן דרש פסוקו של ריש לקיש: כאמור בספר בן סירא - שלשה שנאתי וארבעה לא אהבתי, שר (-תלמיד חכם) הנרגל בבית המשתאות, וי"א שר הנרגן (-מרבח בדברים), וי"א שר הנרגז, והמושיב שבת במרומי קרת (המושיב ישיבתו במרומי קריה), והאוחז באמה ומשתין מים, והנכנס לבית חבירו פתאום, והוסיף ר' יוחנן ואפילו לביתו.

אמר רבי שמעון בן יוחאי: ארבעה דברים הקדוש ברוך הוא שונאן ואני איני אוהבן - הנכנס לביתו פתאום ואצל לבית חבירו, והאוחז באמה ומשתין, והמשתין ערום לפני מטתו, והמשמש מטתו בפני כל חי. ופירש שמואל שאין הכוונה לפני עכברים וכדו' אלא לפני אנשים, ולהוציא מאותם המשמשים בפני עבדיהם ושפחותיהם שדרשו 'שבו לכם פה עם החמור' - עם הדומה לחמור.

רבה בר רב הונא - היה מקשקש בפעמוני כילתו קודם תשמיש כדי שיסורו משם בני ביתו. אביי - היה מגרש הזבובים. רבא - היה מגרש היתושים.

עמוד - מודפס: 0528-00-1901 דפוס: 02-5585575